

CHỦ ĐỀ BẤT PHƯƠNG TRÌNH

1. Bất phương trình hữu tỉ

Phương pháp giải: Chuyển toàn bộ các số hạng sang một vế > quy đồng > xét dấu.

$$\begin{array}{lll} \text{a) } \frac{(x-3)(x+2)}{x^2-1} < 1 & \text{b) } \frac{x^2-x+2}{x-2} \geq 2x-1 & \text{c) } \frac{1}{x+1} + \frac{2}{x+2} > \frac{3}{x+3} \\ \text{d) } \frac{6x^2-28x+24}{x^2-5x+6} \leq x & \text{e) } \frac{1}{3x-2-x^2} > \frac{3}{7x-4-3x^2} & \text{f) } \frac{2-x}{x^3+x^2} > \frac{1-2x}{x^3-4x^2} \end{array}$$

2. Một số bất phương trình có ẩn trong dấu trị tuyệt đối

Phương pháp giải: Dùng tính chất của trị tuyệt đối để khử dấu |.|

Một số dạng đặc biệt: $|f| \leq g \Leftrightarrow \begin{cases} f \leq g \\ -f \leq g \end{cases}$; $|f| \geq g \Leftrightarrow \begin{cases} f \geq g \\ -f \geq g \end{cases}$; $|f| \leq |g| \Leftrightarrow f^2 \leq g^2$

$$\begin{array}{lll} \text{a) } |2x-1|-x \leq 2 & \text{b) } |x^2-2x|+x^2-4 > 0 & \text{c) } |x-6| < x^2-5x+9 \\ \text{d) } |x^2-2x-8|-2x > 0 & \text{e) } |x^3-7x-3| < x^3+x^2+3 & \text{f) } \left| 1 - \frac{|x|}{1+|x|} \right| \geq \frac{1}{2} \end{array}$$

Xét dấu rồi khử dấu |.| để giải các bất phương trình sau:

$$\begin{array}{lll} \text{g) } |x| \geq 2|x-4|+x-1 & \text{h) } |x|+|x-1| \geq x-2 & \text{i) } |x-1|+|2x-4| \leq |x+2| \end{array}$$

3. Tìm điều kiện tham số để bất phương trình $ax+b < 0$ vô nghiệm / tập nghiệm bằng $\mathbb{R}$

Phương pháp giải: $ax+b < 0$ vô nghiệm khi $\begin{cases} a=0 \\ b \geq 0 \end{cases}$; có tập nghiệm bằng $\mathbb{R}$ khi $\begin{cases} a=0 \\ b < 0 \end{cases}$

a) Tìm m để bất phương trình có tập nghiệm là $\mathbb{R}$: $(m-2)x - m^2 + 3m + 4 > 0$

b) Tìm m để bất phương trình có tập nghiệm là $\mathbb{R}$: $(m^2-m)x + m \leq 2x + 1$

c) Cho bất phương trình $(3-m)x + m^2 - 5m + 6 > 0$. Hãy tìm điều kiện m để bất phương trình

- Có tập nghiệm bằng $\mathbb{R}$.   - Có tập nghiệm là $(-1; +\infty)$ - Đúng với mọi $x < 0$

d). Tìm m để bất phương trình vô nghiệm: $(a^2-4)x + ab^2 - ab + 4 < 0$

4. Tam thức bậc hai $f(x) = ax^2 + bx + c$

Định lý về dấu cần ghi nhớ:

$$\left\{ \begin{array}{l} \Delta < 0 \rightarrow a.f(x) > 0 \quad \forall x \in \mathbb{R} \\ \Delta = 0 \rightarrow a.f(x) > 0 \quad \forall x \neq \frac{-b}{2a} \\ \Delta > 0 \rightarrow a.f(x) > 0 \quad \forall x \in (-\infty; x_1) \cup (x_2; +\infty) \\ \rightarrow a.f(x) < 0 \quad \forall x \in (x_1; x_2) \end{array} \right.$$

Giải các bất phương trình sau:

$$\begin{array}{lll} \text{a) } \frac{1}{3x-2-x^2} > \frac{3}{7x-4-3x^2} & \text{b) } \frac{2x^2+18x-4}{x^2+9x+8} > 2 & \text{c) } \frac{x^3+3x^2-5x-15}{x^2+x-6} < 0 \\ \text{d) } \frac{4x^3-4x^2-7x-2}{x^4+1} < 0 & \text{e) } \frac{x^3-3x^2-2x+6}{x^2-3x} < 1 & \text{f) } x^2+x < \frac{42}{x^2+x+1} \end{array}$$

5. Hệ bất phương trình bậc hai $\begin{cases} ax^2 + bx + c > 0 & \rightarrow S_1 \\ a'x^2 + b'x + c' > 0 & \rightarrow S_2 \end{cases} \rightarrow S = S_1 \cap S_2$

Giải các hệ bất phương trình sau:

$$\begin{array}{llll} \text{a)} \begin{cases} 2x^2 + 9x + 7 > 0 \\ x^2 + x - 6 \leq 0 \end{cases} & \text{b)} \begin{cases} 2x^2 + 2x < 5x \\ x^2 \geq x \end{cases} & \text{c)} \begin{cases} \frac{x^2 + x - 4}{x} < 1 \\ x^2 < 64 \end{cases} & \text{d)} \begin{cases} \frac{x+3}{3-x} < 2 \\ x^2 < 16x \\ 4 > x^2 \end{cases} \end{array}$$

6. Tìm điều kiện để bất phương trình bậc hai $ax^2 + bx + c > 0$ **vô nghiệm / tập nghiệm bằng** $\mathbb{R}$
Kiến thức nền cần ghi nhớ: Cho tam thức $f(x) = ax^2 + bx + c$. Khi đó ta có:

$$\boxed{f(x) > 0 \forall x \in \mathbb{R} \Leftrightarrow \begin{cases} \Delta < 0 \\ a > 0 \end{cases}} ; \boxed{f(x) < 0 \forall x \in \mathbb{R} \Leftrightarrow \begin{cases} \Delta < 0 \\ a < 0 \end{cases}}$$

Hãy tìm m để các bất phương trình sau nghiệm đúng với mọi x

$$\begin{array}{lll} \text{a)} x^2 + 2(m+2)x + 2m^2 + 3m + 4 > 0 & \text{b)} mx^2 - 2(m-1)x + 4m < 0 & \text{c)} (1-3m)x^2 - 2mx + 1 - m \geq 0 \\ \text{d)} \frac{x^2 - x + 10}{mx^2 + 2(m+1)x + 9m + 4} < 0 & \text{e)} mx^2 - (2m-1)x + m + 1 \leq 0 & \text{f)} m(m+2)x^2 + 2mx + 2 \geq 0 \end{array}$$

Hãy tìm m để các bất phương trình sau vô nghiệm:

$$\text{g)} x^2 - x - m \leq 0 \qquad \text{h)} mx^2 - 10x - 2 \geq 0 \qquad \text{i)} (m^2 + 2m - 8)x^2 + 2(m+2)x + 2 < 0$$

j) Tìm m để bất phương trình $(m-1)x^2 - 2mx - 3m > 0$ có nghiệm.

k) Tìm m để mọi $x \in [-1; 1]$ là nghiệm của bất phương trình $x^2 - (m^2 + m - 1)x + m^3 - m^2 \leq 0$

l) Tìm m để mọi $x \in [2; 5]$ đều là nghiệm của bất phương trình $x^2 - (m^2 + m + 2)x + m^3 + 2m \leq 0$

7. Cho phương trình $x^2 + 2(m+1)x + 9m - 5 = 0$. **Tìm điều kiện m để**

- Phương trình vô nghiệm
- Phương trình chỉ có nghiệm âm.
- Phương trình chỉ có nghiệm dương.

8. Với giá trị nào của a thì phương trình có 2 nghiệm trái dấu:

$$(a^2 - a - 2)x^2 + 2ax + a^3 - 27 = 0$$

Name:..... class: .....